

(241. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen van *Maastricht* naar *Vaals* en van *Gulpen* naar het station *Wijlré-Gulpen* van den Staatsspoorweg *Maastricht—Aken*.

De toelichtende memorie (en bijlage), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 15 Maart 1912.

WILHELMINA.

(241. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is om, met intrekking van de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 177), den aanleg en het in exploitatie brengen te bevorderen van spoorweglijnen van *Maastricht* naar *Vaals* en van *Gulpen* naar het station *Wijlré-Gulpen* van den Staatsspoorweg *Maastricht—Aken*;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Uit 's Rijks schatkist wordt een renteloos voorschot beschikbaar gesteld tot een bedrag van ten hoogste f 325 000, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen van *Maastricht* naar *Vaals* en van *Gulpen* naar het station *Wijlré-Gulpen* van den Staatsspoorweg *Maastricht—Aken*.

Artikel 2.

Het in artikel 1 genoemde renteloze voorschot wordt, onder voorwaarden, door Ons of krachtens Onze machtiging te stellen, toegekend aan den concessionaris voor den aanleg en de exploitatie van de aldaar genoemde spoorweglijnen, doch niet dan nadat door belanghebbenden bij dien aanleg daarvoor, ten genoegen van Onzen Minister van Waterstaat, voldoende ondersteuning zal zijn verleend, onder geene andere voorwaarden, dan waarop de goedkeuring van genoemden Minister zal zijn verkregen.

Artikel 3.

De wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 177) wordt ingetrokken.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Waterstaat,

(241. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

§ 1. Het plan voor een stoomtramweg van Maastricht naar Vaals, waarvoor bij de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 177) een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist tot een bedrag van ten hoogste f 160 000 werd beschikbaar gesteld, is niet tot uitvoering gekomen, omdat de ontwerpers er niet in slaagden het naast de door de streek en door het Rijk toegezegde bijdragen benoodigde aanlegkapitaal bijeen te brengen. Dientengevolge mist de zuidoosthoek van Limburg thans nog elke spoorwegverbinding met het overige deel des lands.

Ter voorziening in deze verkeersbehoefte is thans overeenstemming verkregen met de Allgemeine Electricitäts Gesellschaft te Berlijn omtrent den aanleg van electriche spoorweglijnen van Maastricht naar Vaals en van Gulpen naar het station Wijlré-Gulpen van den Staatsspoorweg Maastricht—Aken. Door de totstandkoming van deze lijnen, waarvan de eerstgenoemde, evenals de in de boven aangehaalde wet bedoelde stoomtramweg, in hoofdzaak den Rijksstraatweg tusschen Maastricht en Vaals zal volgen ¹⁾, zullen niet alleen de in den uitersten zuidoosthoek gelegen plaatsen Vaals, Wittem en Gulpen, maar ook de langs den bedoelden Rijksweg gelegen plaatsen Heer, Cadier en Keer en Margraten en de ten zuiden van dien weg gelegen landstreek, in rechtstreeksche verbinding gebracht worden met Maastricht en met het Nederlandsche spoorwegnet.

De bevolking van het hooge plateau tusschen de Maasvallei en de Geulvallei, benevens die van den zuidoostelijken uithoek tusschen de Geulvallei en die van de Selzerbeek, te stellen op ongeveer 30 000 zielen, is thans geheel aangewezen op den Rijksstraatweg van Maastricht naar Vaals en op eenige grintwegen, die gelegenheid geven in het noorden het station Wijlré-Gulpen, in het westen Maastricht en de stations van den spoorweg Maastricht—Eysden, te bereiken. Voor dit geheele gebied bestaat behoefte aan eene betere verbinding met de hoofdstad der provincie en met de spoorwegstations, in welke behoefte door de ontworpen lijnen zal worden voorzien. Behalve ter voorziening in deze locale verkeersbehoefte zullen de nieuwe lijnen strekken ter ontwikkeling van het bezoek, in het bijzonder des zomers, aan de fraaie streken langs den bovengenoemden Rijksstraatweg en het daaraan aansluitende dal van de Gulp met het bovendal van de Geul, welke streken thans, bij gemis van eenig versneld vervoermiddel, nog weinig bezocht worden, doch wegens haar natuurschoon evenzeer daarvoor in aanmerking verdienen te komen als de omstreken van Valkenburg,

¹⁾ De richting der ontworpen lijnen is op het bij deze Memorie gevoegde kaartje aangegeven.

Aanleg spoorweglijnen Maastricht—Vaals en van Gulpen—Wijlré-Gulpen van den Staatssp. Maastricht—Aken.

Houthem en Meerssen. Het ligt voor de hand dat dit verkeer door de zoo geriefelijke elektrische tramlijnen in hooge mate zal worden bevordert.

De beide lijnen, welke eene gezamenlijke lengte van ongeveer 29 K.M. zullen hebben, zullen gebouwd worden met eene spoorwijdte van 1 M. Deze spoorwijdte, welke ook voor den in de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 177) bedoelden stoomtramweg was aangenomen, is dezelfde als die van de ter weerszijden aansluitende tramwegen, te weten de bestaande elektrische tramweg van Vaals naar Aken en de Belgische stoomtramlijnen, welke in de stad Maastricht samenkomen. Het ligt in de bedoeling van de Allgemeine Electricitäts Gesellschaft om te trachten de treinen enerzijds tot in de stad Maastricht, over de daarvoor in te richten stadstramlijn, en anderzijds over de bestaande lijn Vaals—Aken tot in de stad Aken door te voeren. Met de gemeente Maastricht is de Maatschappij reeds tot overeenstemming gekomen omtrent den ombouw van de aldaar bestaande paardentramlijn, en de elektrische exploitatie dier lijn. De snelheid waarmede op de in dit wetsontwerp bedoelde lijnen gereden zal worden, zal op ten hoogste 35 K.M. per uur worden bepaald, in verband waarmede op die lijnen — welke zullen vallen onder art. 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118) — het Vereenvoudigd Locaal-spoorwegreglement 1902 van toepassing zal kunnen worden verklaard. Naast een frequenten personendienst — gedacht wordt voorshands aan een dienst tusschen Maastricht en Vaals gedurende een deel van den dag om het half uur, voor het overige om het uur, en tusschen Vaals en het station Wijlré zoo, dat althans aan alle aan dat station stilsthoudende treinen van den Staatsspoorweg aansluiting wordt verkregen — stelt de Maatschappij zich voor een afzonderlijken goederendienst in te richten, waarvoor zij op de aanschaffing van eenige elektrische locomotieven rekent.

De voor de exploitatie der lijnen benodigde elektrische stroom zal vermoedelijk worden betrokken uit de centrale der Staatsmijnen, indien althans omtrent den stroomprijs volledige overeenstemming kan worden verkregen. Omtrent dit punt zijn de onderhandelingen nog niet beëindigd.

§ 2. De aanlegkosten van de ontworpen lijnen zijn — met inbegrip van het bovengrondsche geleidingsnet en van het benodigde rollend materieel — door de Allgemeine Electricitäts Gesellschaft geraamd op f 1 200 000. Indien de helft van dit bedrag door bijdragen van de streek en van het Rijk te zamen wordt gedekt, heeft genoemde Maatschappij zich bereid verklaard den aanleg te ondernemen.

Door de provincie Limburg is, overeenkomstig de in die provincie gebruikelijke wijze van subsidieering van tramwegen, toegezegd eene bijdrage van ten hoogste f 9100 's jaars, gedurende 25 jaren. Door de belanghebbende gemeenten zijn gedurende hetzelfde aantal jaren, de volgende bijdragen toegezegd:

door de gemeente	Maastricht	f	3 850
" "	Heer		350
" "	Cadier en Keer		210
" "	Margraten.		350
" "	Gulpen.		1 020

door de gemeente	Wittem	f	650
" "	Vaals		1 020
" "	Wijlré		150
	te zamen	f	7 600

Het totaal bedrag der bijdragen van provincie en gemeenten, te weten f 16 700 's jaars gedurende 25 jaren, vertegenwoordigt eene contante waarde van ongeveer f 275 000. Het komt den ondergeteekende voor, dat deze belangrijke bijdragen op voldoende wijze getuigen van de belangstelling van de streek in de totstandkoming der lijnen en dat met name van de belanghebbende gemeenten, welke thans, mede ten gevolge van hare afgezonderde ligging, weinig welvarend zijn en slechts geringe draagkracht bezitten, geen grootere opoffering behoort te worden gevorderd. Met het oog hierop is hij van oordeel, dat met de toegezegde bijdragen genoegzaam behoort te worden genomen en dat gegronde aanleiding bestaat voor het verlenen van een Rijksvoorschot tot een maximum van f 325 000. De betrekkelijk geringe afwijking, welke daarbij plaats vindt van den regel dat tusschen de bijdragen van de streek en die van het Rijk gelijkheid behoort te bestaan, levert naar zijne meening in dit geval geen ernstig bezwaar op, waar de Rijksbijdrage toch nog nauwelijks een-vierde van de geraamde aanlegkosten der lijnen vertegenwoordigt, terwijl het groote belang, dat ook van Rijkswege bij de totstandkoming van deze lijnen is betrokken, de verlening van eene bijdrage tot het voorgestelde bedrag stellig wettigt.

De toekenning van het voorschot aan de Allgemeine Electricitäts Gesellschaft zal geschieden op voorwaarden, welke in hoofdzaak zullen overeenkomen met die welke in den regel bij gesubsidieerde spoorwegondernemingen worden gesteld. Daarbij zal o.a., wat de terugbetaling van het Rijksvoorschot aangaat, worden bepaald, dat deze zal aanvangen zoodra de opbrengsten der lijn, na aftrek van de exploitatiekosten en van de noodig te achten afschrijvingen en nadat het eventueel in vorige jaren op de exploitatie geleden verlies zal zijn ingehaald, eene uitkeering van 5 pct. over het door de Maatschappij te verstrekken gedeelte der bouwkosten toelaten; terwijl de vermindering der bijdragen van provincie en gemeenten dan te gelijker tijd zal aanvangen en het totale bedrag dier vermindering gelijk zal zijn aan de aan den Staat terug te betalen som.

Alvorens tot het bevorderen van de indiening van dit wetsontwerp over te gaan, heeft de ondergeteekende gemeend eerst de zekerheid te moeten verkrijgen, dat de Allgemeine Electricitäts Gesellschaft eene concessie- en subsidie-overeenkomst van den gebruikelijken vorm, waarin de evenbedoelde restitutie-bepaling is opgenomen, met den Staat zal willen aangaan.

Nu de Maatschappij zich daartoe schriftelijk bereid heeft verklaard, mag aangenomen worden dat door de beschikbaarstelling van het in dit wetsontwerp bedoelde Rijksvoorschot de spoedige aanleg van de ontworpen lijnen verzekerd zal zijn.

De Minister van Waterstaat.

L. H. W. REGOUT.

*Toekening van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist
ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen van Maastricht naar Vaals
en van Gulpen naar het station Wylre-Gulpen van den Staatsspoorweg Maastricht-Aken.*

ZITTING 1911—1912. — 241.

[Bijlage van de Memorie van Toelichting.]

